

Notat fra 92-gruppen om Danmarks import af soja og globale skovfodafttryk til møde med fødevareministeren 7. maj 2015

Vi vil gerne takke for det grundige og seriøse svar fra ministeren i brevet af 25. marts og ønsker at forsætte den gode dialog med følgende kommentarer nedenfor.

Politisk indsats i EU og globalt

Først og fremmest er vi glade for, at ministeren og ministeriet er gået aktivt ind i sagen og derved anerkender, at der er behov for at se på mulighederne for at mindske fodaftrykket fra den danske import af foderstoffer. Vi er dog ikke enige i beskrivelsen af, at *”Der ikke er noget principielt problem i at importere soja som kilde til protein”*. Importen bliver et principielt problem al den stund, at sojaen ikke er dokumenteret ansvarligt produceret, herunder at der ikke foreligger overblik over og dokumentation for, at sojaen ikke har været skyld i skovrydning. Som tidligere nævnt er produktionen af GMO-soja i Sydamerika årsag til både afskovning samt store sociale og sundhedsmæssige problemer for lokalbefolkningen.

Danmark bør ikke bidrage til at underspille disse problemer. Vores opfordring er tværtimod, at Danmark bruger de bredt anerkendte bæredygtighedsproblemer ved sydamerikansk soja som afsæt for en politisk indsats blandt EU landene. Dette vil også bidrage til at opfylde EU's 7. miljøhandlingsprogram (bl.a. pkt. 106c stk. VI), de nye globale Sustainable Development Goals¹, Archi biodiversitetsmålene samt New York deklARATIONEN om skov gennem konkret handling fra Danmarks og EU's side.

Vi skal derfor fortsat opfordre til, at ministeren arbejder for at fremme sagen på EU niveau, herunder som beskrevet i vores brev af 9. marts, og vi ser frem til at høre, hvordan ministeren og ministeriet har fulgt op på dette. Vi skal også opfordre til, at ministeren og Fødevareministeriet etablerer et samarbejde om sagen med andre relevante ministerier og instanser i Danmark, herunder Miljøministeriet.

Handling i Danmark

Som understøttelse af denne politiske indsats - og for at mindske Danmarks eget store soja-fodafttryk - opfordrer vi til, at der nationalt skabes incitamenter til at øge svineproducenters brug af hjemmedyrket protein i form af hestebønner og protein udvundet af græs. Hjemmedyrket protein undgår dels de negative konsekvenser ved importerede sydamerikanske GMO-soja, og bidrager også positivt i forhold til:

- Øget biodiversitet (ved hestebønner blandt andet flere bier, fugle og øget biodiversitet i jordbundenⁱⁱ, samt for græs blandt andet gennem muligheder for sammentænkning med naturpleje).
- Mindsket behov for kvælstof-gødningⁱⁱⁱ
- Bedre dyrevelfærd (eksempelvis 67% lavere dødelighed hos smågrise og 46% mindre antibiotika behandling jf. Videncenter for Svineproduktion^{iv})
- Lavere omkostninger og bedre økonomi (det højere antal fravænnede grise og lavere medicinomkostninger giver bedre driftsøkonomi i svineproduktionen, og derudover forbedrer proteinafgrøderne også økonomien i planteavlen^v)

- Mindre klimagasudslip (et ton protein fra hestebønner har et CO2 udslip, der er ca. en fjerdedel af importeret sojaskrå^{vi})
- Stort miljømæssigt potentiale (udnyttelse af græsprotein til fodring af enmavede dyr har et stort miljømæssigt potentiale ved at udnytte en højtydende afgrøde med lav kvælstofudledning og lavt forbrug af pesticider)
- Større mulighed for at opnå næringsstof balance på gård niveau

Som ministeren nok har bemærket, har Bornholmsk landbrug, COOP og Danish Crown netop lanceret en mindre produktion af svinekød, Bornholmergrisen, som sigter på at fodre med 100% lokalt foder. Proteinfoderet kommer blandt andet fra hestebønner og sojabønner dyrket lokalt på Bornholm.

Ministeren henviser i sit brev til to notater. Vi har især hæftet os ved notatet fra Aarhus Universitet DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (AUDCA). De afsluttende betragtninger i AUDCA-notatet er et godt udgangspunkt for at udvikle effektive incitamenter. I første omgang vurderer vi dog, at hjemmedyrket protein, både hestebønner og græs, er mest relevant for de svineproducenter, der er hjemmeblandere. Foderstofindustriens ønsker til kvantitet bør derfor ikke komme i første række.

IFRO-notatet "Proteinforbrug i danske konventionelle og økologiske husdyrproduktioner" fra Københavns Universitet Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), har vi derimod tillagt mindre vægt (se kommentarer til IFRO-notatet separat).

ⁱ Herunder SDG mål nr 15.2: *By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forests and increase a forestation and reforestation by [x] per cent globally* <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=1579&menu=1300>

ⁱⁱ Notat fra Foreningen for Reduceret Jordbearbejdning i Danmark

<http://www.ft.dk/samling/20131/almdele/lf/bilag/386/index.htm>

Nemecek et al, Environmental impacts of introducing grain legumes into European crop rotations, *Eur. J. Agron.*, 28 (2008), s. 380–393

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1161030107001104/pdf?md5=f55bc99f21cea7691dfc208901d98fa9&pid=1-s2.0-S1161030107001104-main.pdf>

ⁱⁱⁱ Preissel et al, Magnitude and farm-economic value of grain legume pre-crop benefits in Europe: A review. *Field Crops Research* Volume 175, April 2015, s. 64–79.

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378429015000301>

^{iv}

http://vsp.lf.dk/~media/Files/Kongres%202014/Foredrag%202014/21_Hesteboenner_stald_mark_Soenke_Moeller_Asbjoern_Kaad.pdf

^v Preissel et al (2015) <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378429015000301>

^{vi} Baseret på Legumes Futures rapport "Energy and nutrient flows for the novel cropping systems" 20. Dec 2013 af Marie Trydemark Knudsen og på kommunikation med Marie Trydemark Knudsen.